

Informacja sygnalna

**WSTĘPNY SZACUNEK GŁÓWNYCH
ZIEMIOPŁODÓW ROLNYCH I OGRODNICZYCH ¹⁾ w 2014 R.**

Wyniki wstępnego szacunku produkcji głównych upraw rolnych i ogrodniczych w 2014 r. przedstawiają się następująco:

- zbiory zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi wstępnie szacuje się na 25,7 – 26,8 mln t, tj. o 6% do 10% więcej od zbiorów ubiegłorocznych i o 3% do ponad 7% więcej od średniej z lat 2006-2010;
- zbiory rzepaku i rzepiku ocenia się na od 2,6 mln t do 2,7 mln t, tj. o 3% mniej od zbiorów ubiegłorocznych do poziomu ubiegłorocznego oraz więcej – o 22% - 26% od średnich zbiorów z lat 2006-2010;
- produkcję warzyw gruntowych ocenia się na 4,2 mln t, tj. o ponad 5% więcej od zbiorów ubiegłorocznych, lecz o ponad 7% mniej od średnich zbiorów z lat 2006-2010;
- przewiduje się, że zbiory owoców z drzew będą rekordowe i wyniosą ponad 3,6 mln t, tj. o około 2% więcej od bardzo wysokich zbiorów ubiegłorocznych i o ponad 43% więcej od średnich zbiorów z lat 2006-2010;
- zbiory owoców z krzewów owocowych i plantacji jagodowych szacuje się na niespełna 0,6 mln t, tj. o blisko 8% mniej od zbiorów ubiegłorocznych, lecz o około 9% więcej od średnich zbiorów z lat 2006-2010.

¹⁾Informacja zawiera wyniki wstępnego szacunku plonów i zbiorów zbóż, rzepaku i rzepiku, warzyw gruntowych i owoców a także I pokosu traw łąkowych oraz oceny stanu plantacji ziemniaków i buraków cukrowych, opracowane na podstawie ekspertyz przeprowadzonych na początku lipca.

Oceny dokonano w oparciu o:

- ekspertyzy rzeczoznawców GUS (od szczebla gminnego) opracowane na podstawie lustracji pól, łąk i sadów,
- sprawozdawczość gospodarstw osób prawnych oraz jednostek organizacyjnych niemających osobowości prawnej,
- badanie biometryczne plonów pszenicy ozimej i żyta przeprowadzone na plantacjach w wylosowanych gospodarstwach indywidualnych (ok. 10,0 tys.),
- badania stanu roślin uprawnych wykonane w Instytucie Geodezji i Kartografii.

Przebieg warunków agrometeorologicznych w okresie od jesieni 2013 r. do lata 2014 r.

Przygotowanie pól pod zasiewy ozimin na jesieni 2013 r. było utrudnione z powodu przesuszenia gleby. Niedobór wilgoci w glebie utrudniał wykonywanie upraw późniejszych, podorywek oraz orek przedsięwziętych. Siewy zbóż ozimych oraz rzepaku i rzepiku ozimego przeprowadzono jednak na ogół w optymalnych terminach agrotechnicznych. Notowane we wrześniu częste, rejonami obfite opady deszczu, przyczyniły się do dobrego uwilgotnienia gleby. W pierwszej dekadzie września rozpoczęto siewy żyta i pszenżyta, a w połowie miesiąca pszenicy ozimej. Do końca drugiej dekady października siewy zakończono. Warunki wilgotnościowe gleby sprzyjały kiełkowaniu ziarna i wschodom roślin. Oziminy wysiane w październiku stopniowo wschodziły, a te wysiane we wrześniu pod koniec października zaczęły się krzewić. Utrzymująca się w listopadzie wysoka jak na tę porę roku temperatura powietrza podtrzymywała wegetację i stwarzała dobre warunki dla wschodów, wzrostu i rozwoju późno zasianych ozimin. Dobowe wahania temperatury powietrza sprzyjały hartowaniu się roślin. W końcowej fazie rozwoju rośliny były dostatecznie wyrosnięte i rozkrzewione, a ich stan oceniano na ogół jako dobry.

Przebieg pogody w grudniu nie stwarzał większych zagrożeń dla zimujących roślin. Utrzymująca się w ciągu miesiąca wysoka jak na tę porę roku temperatura powietrza, wzrastająca okresami powyżej 5°C podtrzymywała wegetację roślin. Występujące okresowo, krótkotrwałe i lokalnie spadki temperatury powietrza przy powierzchni gruntu, miejscami poniżej -10°C, nie spowodowały nadmiernego wychłodzenia gleby. Temperatura gruntu na głębokości węzła krzewienia, mimo braku pokrywy śnieżnej lub niewielkiej jej wysokości, utrzymywała się powyżej wartości krytycznych dla roślin.

W pierwszej dekadzie stycznia wysoka temperatura powietrza w dalszym ciągu podtrzymywała wegetację roślin. Notowane w trzeciej dekadzie miesiąca duże spadki temperatury powietrza przy powierzchni gruntu, dochodzące miejscami do -25°C i poniżej, spowodowały w wielu rejonach kraju nadmierne wychłodzenie wierzchniej warstwy gleby. Przy niewielkiej na ogół pokrywie śnieżnej (na przeważającym obszarze kraju grubość pokrywy śnieżnej nie przekraczała 10 cm), temperatura gruntu na głębokości węzła krzewienia opadała poniżej wartości krytycznych dla roślin i mogła spowodować straty w zasiewach upraw ozimych, głównie rzepaku i jęczmienia ozimego.

Krótkotrwałe spadki temperatury powietrza przy powierzchni gruntu w pierwszej dekadzie lutego, dochodzące lokalnie do -20°C i poniżej nie spowodowały uszkodzenia roślin ozimych. W drugiej i trzeciej dekadzie miesiąca wzrost średniej dobowej temperatury powietrza przyczynił się do wzmożenia procesów fizjologicznych roślin.

Ciepła i słoneczna pogoda w marcu sprzyjała obsychaniu pól i ogrzewaniu gleby, a także rozpoczętej bardzo wcześnie, bo już pod koniec lutego wegetacji ozimin i trwałych użytków zielonych. Korzystne warunki agrometeorologiczne już w pierwszej dekadzie marca umożliwiały wykonywanie pierwszych wiosennych prac polowych. Na znacznym obszarze kraju w trzeciej dekadzie miesiąca przystąpiono do siewów owsa, pszenicy jarej i jęczmienia jarego. Uwilgotnienie wierzchniej warstwy gleby na początku okresu wegetacyjnego zabezpieczało potrzeby wodne roślin.

Przebieg pogody w kwietniu był na ogół korzystny dla rolnictwa. Ciepła i słoneczna pogoda w ciągu miesiąca sprzyjała szybkiemu wzrostowi i rozwojowi roślin oraz powszechnie prowadzonym pracom polowym. W drugiej i trzeciej dekadzie kwietnia na obszarze całego kraju żyto i pszenżyto ozime, a także pszenica ozima i trawy łąkowe weszły w fazę strzelania w źdźbło. W pierwszej połowie kwietnia prowadzono rozpoczęte w marcu siewy zbóż jarych. Do końca drugiej dekady miesiąca prace te zakończono. W drugiej i trzeciej dekadzie miesiąca powszechnie sadzono ziemniaki, wykonywano siew buraków cukrowych oraz rozpoczęto siew kukurydzy uprawianej na zielonkę i na ziarno. W drugiej dekadzie miesiąca na plantacjach rzepaku ozimego rozpoczęło się wykształcanie pąków kwiatowych, a pod koniec miesiąca obserwowano jego kwitnienie.

Warunki agrometeorologiczne w maju były zróżnicowane. W wyniku ochłodzenia występującego w pierwszej i drugiej dekadzie miesiąca, tempo wzrostu i rozwoju roślin uległo przejściowemu spowolnieniu. Występujące w trzeciej dekadzie maja ciepłe dni przyczyniły się do znacznego przyśpieszenia tempa wzrostu i rozwoju roślin. Notowane w ciągu miesiąca opady deszczu, miejscami intensywne i ulewne, spowodowały w wielu rejonach kraju (głównie w części południowej i południowo-wschodniej) nadmierne uwilgotnienie gleby i podtopienia, utrudniały też wykonywanie prac polowych. W pierwszej dekadzie miesiąca zakończono sadzenie ziemniaków, siewy buraków cukrowych oraz siewy kukurydzy uprawianej na ziarno i zielonkę. W pierwszej połowie maja powszechnie kwitły drzewa owocowe, a żyto, pszenżyto i pszenica ozima rozpoczęły kłoszenie. W trzeciej dekadzie maja na przeważającym obszarze kraju rozpoczęło się kwitnienie żyta i pszenżyta ozimego, a pod koniec miesiąca pszenicy ozimej. W ciągu miesiąca obserwowano fazę strzelania w źdźbło pszenicy jarej, jęczmienia jarego i owsa, a pod koniec maja rozpoczęło się kłoszenie tych zbóż. Zwiększone w tym czasie potrzeby wodne zbóż jarych i ozimych na obszarze całego kraju były w pełni zaspokojone. W maju obserwowano kwitnienie rzepaku ozimego. Na początku maja trawy łąkowe rozpoczęły kwitnienie, a w drugiej połowie miesiąca przystąpiono do zbioru pierwszego pokosu siana łąkowego. Częste opady deszczu utrudniały zbiór i dosuszanie siana.

Warunki agrometeorologiczne w czerwcu były zróżnicowane. Ciepłe dni w pierwszej i drugiej dekadzie miesiąca sprzyjały wzrostowi i rozwojowi roślin, a notowane w trzeciej

dekadzie czerwca ochłodzenie przyczyniło się do przejściowego spowolnienia tempa ich wzrostu i rozwoju. Notowane w ciągu miesiąca opady deszczu, miejscami dość obfite, również o charakterze burzowym, spowodowały dobre uwilgotnienie gleby, jednak lokalnie spowodowały wylegnięcie łąnów zbóż.

W pierwszej dekadzie czerwca obserwowano kwitnienie żyta i pszenżyta ozimego, a w drugiej dekadzie miesiąca pszenicy ozimej. W połowie miesiąca żyto i pszenżyto ozime weszły w fazę dojrzewania, a w trzeciej dekadzie czerwca rozpoczęło się dojrzewanie pszenicy ozimej. W pierwszej dekadzie czerwca trwało kłoszenie zbóż jarych, a w drugiej dekadzie miesiąca rozpoczęło się kwitnienie pszenicy jarej, jęczmienia jarego i owsa. Zwiększone zapotrzebowanie na wodę roślin w tej fazie rozwoju na przeważającym obszarze kraju było zaspokojone. Prawie w całym kraju w połowie miesiąca zakwitły ziemniaki, dojrzewał również rzepak ozimy. W ciągu miesiąca prowadzono sianokosy. Opady deszczu utrudniały zbiór i dosuszanie siana.

W lipcu w całym kraju trwało dojrzewanie rzepaku i rzepiku oraz zbóż ozimych i jarych, a warunki pogodowe były na ogół korzystne dla wzrostu i rozwoju roślin. Notowane w ciągu miesiąca opady deszczu korzystnie wpłynęły na stan uwilgotnienia wierzchniej warstwy gleby oraz wzrost i rozwój roślin okopowych, kukurydzy i na trwałych użytkach zielonych. Przewiduje się, że nastąpi spiętrzenie prac żniwnych z powodu dojrzewania wszystkich gatunków zbóż jednocześnie, a pogoda będzie miała decydujący wpływ na jakość uzyskanych zbiorów.

Tabl. 1. Temperatura powietrza i opady w okresie od jesieni 2013 r. do lata 2014 r.

Wyszczególnienie	Średnia krajowa temperatura powietrza		Średnie krajowe sumy opadów	
	°C	odchylenie od normy ^{a)}	mm	% normy ^{a)}
JESIEŃ ^{b)} 2013				
Wrzesień	12,1	-0,8	85,5	151,8
Październik	10,2	1,9	22,1	48,9
Listopad	5,2	2,2	45,2	111,2
ZIMA ^{b)} 2013/2014				
Grudzień	2,4	2,5	24,0	56,7
Styczeń	-1,5	0,3	39,4	130,5
Luty	2,8	3,7	13,8	51,4
WIOSNA ^{b)} 2014				
Marzec	6,3	3,6	41,3	122,5
Kwiecień	10,0	2,5	40,3	100,1
Maj	13,3	0,3	107,3	180,4
LATO ^{b)} 2014				
Czerwiec	15,7	0,0	64,4	84,3

a) jako normę IMiGW przyjmuje od 2002 r. średnie z lat 1971-2000

b) średnie miesięczne /obliczenia GUS na podstawie danych IMiGW/.

Korzystny wpływ na kształtowanie się produkcji roślinnej w bieżącym roku miały przede wszystkim:

- ◆ prowadzenie siewów zbóż ozimych i rzepaku ozimego w optymalnych terminach agrotechnicznych oraz w sprzyjających warunkach pogodowych;
- ◆ dobre wyrośnięcie i rozkrzewienie roślin ozimych w końcowej fazie wzrostu jesienią 2013 r.;
- ◆ bardzo dobre warunki zimowania upraw ozimych – niewielkie straty zimowe – (zaorano zaledwie 0,4% zasianej powierzchni zbóż ozimych oraz 0,5% powierzchni zasianej rzepaku ozimego);
- ◆ bardzo dobry stan zasiewów ozimych wiosną 2014 r. (ocena upraw dokonana przez rzeczoznawców terenowych GUS była o 0,2 – 0,4 stopnia kwalifikacyjnego wyższa od również wysokiej oceny z roku poprzedniego);
- ◆ wczesna wiosna umożliwiająca przeprowadzenie już na początku marca pierwszych siewów co wydłużyło wegetację upraw, w tym zbóż jarych;

Niekorzystnie natomiast wpłynęły:

- ◆ nierównomierny rozkład opadów w ciągu okresu wegetacyjnego powodujący rejonami nadmierne przesuszenie gleby;
- ◆ występujące w maju i czerwcu intensywne opady deszczu, powodujące miejscami wyleganie zbóż oraz rejonami nadmierne uwilgotnienie gleby i podtopienia pól (głównie w części południowej i południowo-wschodniej), utrudniające też wykonywanie prac polowych;
- ◆ małe wykorzystanie kwalifikowanego materiału siewnego i sadzeniakowego;
- ◆ zwiększone zagrożenie porażenia roślin chorobami grzybowymi spowodowane wysoką temperaturą powietrza i dużą wilgotnością;
- ◆ niższy areał zasiewów kukurydzy na ziarno w porównaniu do roku ubiegłego;
- ◆ wyższy niż w ubiegłym roku areał uprawy zbóż jarych posiadających niższy potencjał plonotwórczy.

Zboża

Wstępnie szacuje się, że **powierzchnia uprawy zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi w 2014 r. wynosi około 7,1 mln ha¹**, z tego:

- pszenicy około 2,2 mln ha,
- żyta około 1,1 mln ha,
- jęczmienia około 1,0 mln ha,
- owsa około 0,5 mln ha,
- pszenżyta ponad 1,2 mln ha,
- mieszanek zbożowych ponad 1,1 mln ha.

W strukturze zasiewów zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi udział powierzchni zbóż ozimych wynosi 62,4%, a powierzchni zbóż jarych około 37,6%. W porównaniu do średniej powierzchni z lat 2006 – 2010 udział powierzchni zbóż ozimych zwiększył się o 3,7 pkt. procentowego, natomiast o tyle samo zmniejszył się udział zasiewów zbóż jarych.

Wstępnie szacuje się, że **plony zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi wyniosą 36,0 – 37,6 dt/ha, tj. w porównaniu do średniej z lat 2006-2010 więcej o 4,6 – 6,2 dt/ha (o 14,6% – 19,7%)**.

Zbiory zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi ocenia się na 25,7 – 26,8 mln t, tj. od 0,8 mln t (o 3,3%) do 1,9 mln t (o 7,4%) więcej w porównaniu do średnich zbiorów z lat 2006-2010.

Plony zbóż ozimych łącznie z ozimymi mieszankami zbożowymi wstępnie oceniono na 39,0 – 40,0 dt/ha, tj. o 4,7 – 5,7 dt/ha (o 13,7% - 16,6%) więcej od średnich plonów z lat 2006 – 2010.

Plony poszczególnych gatunków zbóż ozimych według szacunku wstępnego w 2014 r. przedstawiają się następująco:

- pszenica 46,2 – 47,2 dt/ha,
- żyto 29,0 – 30,0 dt/ha,
- jęczmień 42,5 – 43,5 dt/ha,
- pszenżyto 37,5 – 39,5 dt/ha,
- mieszanki zbożowe 33,1 – 34,1 dt/ha.

¹ Powierzchnię zasiewów upraw rolnych i ogrodniczych ustalono na podstawie sprawozdawczości z gospodarstw rolnych i ogrodniczych osób prawnych i jednostek organizacyjnych niemających osobowości prawnej oraz szacunków rzeczoznawców terenowych GUS.

Zbiory zbóż ozimych wstępnie wyszacowano na 17,5 – 18,0 mln t, w tym:

- pszenicy na 8779,2 – 8969,3 tys. t, tj. o 2,5% - 4,7% więcej niż w 2013 r.,
- żyta na 3245,0 – 3356,9 tys. t, tj. o 3,4% - 0,1% mniej niż w roku ubiegłym,
- jęczmienia na 999,1 – 1022,6 tys. t, tj. o 14,2% - 16,9% więcej niż w roku ubiegłym,
- pszenżyta na 4083,6 – 4301,4 tys. t, tj. o 5,0% - 10,7% więcej od zbiorów ubiegłorocznych,
- mieszanek zbożowych na 343,9 – 354,3 tys. t, tj. o 29,0% - 26,9% mniej niż w 2013 r.

Plony zbóż jarych łącznie z jarymi mieszankami zbożowymi wstępnie oceniono na 31,0 – 32,0 dt/ha, tj. o 3,6 – 4,6 dt/ha (o 13,1% - 16,8%) więcej od średnich z lat 2006 – 2010.

Plony poszczególnych gatunków zbóż jarych według szacunku wstępnego w 2014 r. przedstawiają się następująco:

- pszenica 35,0 – 35,5 dt/ha,
- jęczmień 33,5 – 34,5 dt/ha,
- owies 27,8 – 29,2 dt/ha,
- pszenżyto 30,6 – 32,6 dt/ha,
- mieszanki zbożowe 29,6 – 31,6 dt/ha.

Zbiory zbóż jarych łącznie z jarymi mieszankami zbożowymi wstępnie wyszacowano na 8,3 – 8,7 mln t, w tym:

- pszenicy na 1020,5 – 1032,1 tys. t, tj. o 11,0% - 12,3% więcej niż w roku ubiegłym,
- jęczmienia na 2426,0 – 2498,4 tys. t, tj. o 17,8% - 21,4% więcej od zbiorów ubiegłorocznych,
- owsa na 1330,2 – 1397,2 tys. t, tj. o 11,8% - 17,4% więcej w porównaniu do zbiorów z 2013 r.,
- pszenżyta na 430,5 – 458,6 tys. t, tj. o 11,6% - 18,9% więcej niż w roku ubiegłym,
- mieszanek zbożowych na 3080,1 – 3288,2 tys. t, tj. o 21,4% - 29,6% więcej niż w 2013 r.

Rzepak i rzepik

W sierpniu 2013 r. rozpoczęto przygotowanie pól pod zasiewy rzepaku ozimego. Niedobór wilgoci w glebie lokalnie utrudniał wykonywanie tych prac. W połowie sierpnia rozpoczęto siewy rzepaku ozimego, powszechnie prowadzono w trzeciej dekadzie tego

miesiąca, a zakończono na początku września. Notowane we wrześniu częste opady deszczu, przyczyniły się do dobrego uwilgotnienia gleby. Warunki wilgotnościowe gleby sprzyjały kiełkowaniu ziarna, wschodom, wzrostowi i rozwojowi roślin rzepaku. Ciepła pogoda w listopadzie z okresami dobowych wahań temperatury powietrza korzystnie wpłynęły na hartowanie roślin. Rzepak ozimy jesienią 2013 r. przed wejściem w stan zimowego spoczynku był dobrze wyrośnięty i rozkrzewiony, a jego stan oceniano na ogół jako dobry. W okresie od grudnia do końca lutego warunki pogodowe nie stwarzały większych zagrożeń dla zimujących roślin rzepaku. Występujące okresowo w miesiącach zimowych duże spadki temperatury powietrza przy powierzchni gruntu dochodzące nawet do -25°C , nie spowodowały wymarznienia roślin. Ruszenie wegetacji rzepaku nastąpiło na początku marca. Wegetacja roślin w kolejnych miesiącach przebiegała na ogół bez większych zakłóceń. W drugiej dekadzie kwietnia na plantacjach rzepaku ozimego rozpoczęło się wykształcanie pąków kwiatowych, a pod koniec kwietnia i w maju obserwowano kwitnienie rzepaku ozimego, a także jarego. Kwitnienie było obfite i długie, jednak zmienna majowa pogoda nie zawsze sprzyjała zapylaniu i dobremu wiązaniu łuszczyń. Występujące w maju i czerwcu częste opady deszczu przyczyniły się do dobrego uwilgotnienia wierzchniej warstwy gleby, z wyłączeniem rejonów gdzie burze w połączeniu z ulewnym deszczem doprowadziły do nadmiaru wilgoci w glebie.

Szacuje się, że **powierzchnia uprawy rzepaku i rzepiku** w bieżącym roku zmniejszyła się w porównaniu do roku ubiegłego o około **7%** i wynosi około **0,9 mln ha**. **Zbiory rzepaku i rzepiku** wstępnie oszacowano na **2592,3 do 2677,5 tys. t**, tj. od **3,2%** mniej od ubiegłorocznych do poziomu ubiegłorocznego.

Stan plantacji upraw okopowych

Ziemniaki

Dotychczasowy przebieg warunków pogodowych był na ogół korzystny dla uprawy ziemniaków. Nadejście wczesnej wiosny oraz dość ciepła pogoda w marcu z umiarkowanymi opadami deszczu pozwoliły na wczesne rozpoczęcie prac polowych i sadzenie ziemniaków przeznaczonych na wczesny zbiór. Większość plantacji (przeznaczonych na późniejszy zbiór) zostało zasadzonych w drugiej i trzeciej dekadzie kwietnia. Ciepła i słoneczna pogoda sprzyjała wykonywaniu tych prac. Występujące w pierwszej i drugiej dekadzie maja ochłodzenie wydłużyło okres wschodów ziemniaka, a ciepłe dni z opadami deszczu w trzeciej dekadzie miesiąca przyczyniły się do znacznego przyśpieszenia tempa ich wzrostu i rozwoju.

Lokalnie obfite opady deszczu spowodowały nadmierne uwilgotnienie gleby i podtopienia plantacji, powodując również przejściowe utrudnienia we właściwej pielęgnacji plantacji roślin okopowych. Warunki pogodowe w czerwcu i lipcu (zbliżone do optymalnych), były bardzo korzystne dla plonowania tego gatunku. Wysokie temperatury powietrza oraz dobre uwilgotnienie gleby sprzyjały zawiązywaniu bulw oraz wzrostowi i rozwojowi roślin. Dotychczas nie obserwuje się uszkodzenia plantacji przez zarazę ziemniaka, niski jest również poziom uszkodzeń roślin przez stonkę. Ocenia się, że plony ziemniaków w bieżącym roku będą wyższe od ubiegłorocznych, jednak ostatecznie zależy one będą od dalszego przebiegu pogody. **Stan plantacji ziemniaków rzeczoznawcy terenowi GUS ocenili w bieżącym roku na 3,9 stopnia kwalifikacyjnego tj. o 0,2 stopnia wyżej od oceny z analogicznego okresu roku ubiegłego.**

Buraki cukrowe

Z uwagi na wczesną wiosnę, do pierwszych siewów buraków cukrowych w wielu rejonach kraju przystąpiono w bieżącym roku już w drugiej dekadzie marca, ale powszechnie prowadzono w pierwszej połowie kwietnia. Ze względu na chłodne noce wschody roślin zbyt wczesnie wysianych były powolne i niewyrównane. Na plantacjach, na których nasiona buraków cukrowych wysiano nieco później wschody pojawiły się szybko i były na ogół wyrównane. W wielu rejonach kraju majowe opady deszczu spowodowały nadmierne uwilgotnienie gleby, co utrudniało właściwą ochronę plantacji roślin buraka cukrowego głównie przed zachwaszczeniem, a także przed szkodnikami i chorobami grzybowymi. Późniejsza poprawa pogody spowodowała intensywny wzrost buraka cukrowego. Obsada roślin na większości plantacji jest bardzo dobra i wynosi około 94 tys. sztuk na jednym hektarze. Ogólnie w połowie lipca stan plantacji buraków cukrowych był dobry, wegetacja dynamiczna, rokująca uzyskanie wysokich plonów.

Rzeczoznawcy terenowi ocenili obecny stan plantacji buraków cukrowych na 4,0 stopnia kwalifikacyjnego tj. o 0,1 stopnia kwalifikacyjnego wyżej niż w roku ubiegłym.

Siano łąkowe

Stan trwałych użytków zielonych po zimie był dobry, oceniony na poziomie średniej z wielolecia. Wiosenna wegetacja roślin rozpoczęta bardzo wczesnie przebiegała bez zakłóceń, lecz nie dynamicznie. Dobrze rozkrzewione trawy z początkiem maja weszły w fazę strzelania w źdźbło. Zaopatrzenie roślinności łąkowej w wodę pod zbiory pierwszego pokosu

było dobre, a szczególnie korzystny wpływ na wielkość plonu pierwszego pokosu miały majowe opady deszczu, gdy roślinność łąkowa znajdowała się w fazie strzelania w źdźbło i kłoszenia. Do zbioru pierwszego pokosu siana łąkowego przystąpiono miejscami w trzeciej dekadzie maja, jednak występujące na przełomie maja i czerwca opady deszczu spowodowały, że sprzęt pierwszego pokosu siana przeciągnął się aż do połowy czerwca, a lokalnie nawet dłużej. Z łąk koszonych w późniejszym terminie zbierane siano było gorszej jakości z powodu zwłóknienia i małej zawartości białka. Deszczowa pogoda utrudniała dosuszanie siana, dobre były natomiast warunki odrostu roślinności na trwałych użytkach zielonych.

Plony I pokosu traw łąkowych w przeliczeniu na siano oceniono na około 28,5 dt/ha, natomiast zbiory z łąk trwałych (w przeliczeniu na siano) wyniosły około 7,5 mln t.

Warzywa gruntowe

Według szacunku rzeczoznawców terenowych GUS oraz informacji o zakupie nasion, łączna powierzchnia uprawy warzyw gruntowych w bieżącym roku jest nieco wyższa od ubiegłorocznej. Zanotowano duże zainteresowanie zakupem nasion warzyw, zwłaszcza kapustnych, tj. kalafiorów i brokułów. Zaopatrzenie w nasiona, nawozy oraz środki ochrony roślin było przeważnie wystarczające (tylko lokalnie zabrakło nasion niektórych gatunków).

Siewy warzyw gruntowych na przeważającym obszarze kraju rozpoczęły się wcześniej niż w latach przeciętnych i znacznie wcześniej niż w roku poprzednim (w wielu rejonach już w pierwszej połowie marca). Warunki podczas siewów i wschodów warzyw były na ogół optymalne, tylko w niektórych rejonach niskie temperatury występujące nocą hamowały rozwój roślin, a na niektórych plantacjach wschody opóźniał brak dostatecznej ilości wody w glebie. Tam gdzie warunki wilgotnościowe poprawiły się, wzrost roślin był wyrównany. Do około połowy kwietnia wegetacja przebiegała w większości bez zakłóceń, jednak później nastąpiło znaczne zróżnicowanie warunków agrometeorologicznych w poszczególnych rejonach kraju. Na niektórych plantacjach przymrozki mogły mieć negatywny wpływ na rozwój warzyw wczesnych. Majowe chłody spowodowały ponadto opóźnienie w wysiewie niektórych warzyw ciepłolubnych, ponadto część plantacji zostało podtopionych lub zalanych w wyniku obfitych opadów deszczu i powodzi, które dotknęły niektóre rejony kraju w drugiej połowie maja. Od czerwca pogoda zdecydowanie poprawiła

się i warunki wegetacji warzyw gruntowych były i nadal są bardzo korzystne; rośliny na ogół rosą intensywnie. Jedynym zagrożeniem może być obecnie porażenie przez choroby (zwłaszcza grzybowe). Ciepło i dostateczna ilość wilgoci w glebie zapewniają jednak doskonale warunki dla plonowania warzyw, zarówno odmian wcześniejszych, jak i późniejszych. Zbiory warzyw odmian późniejszych będą zależały od warunków agrometeorologicznych podczas dalszej wegetacji, chociaż na obecnym etapie ich plonowanie zapowiada się bardzo dobrze.

Szacuje się, że łączna **produkcja warzyw gruntowych** w 2014 r. wyniesie przeszło 4,2 mln t i będzie o 5,4% wyższa od produkcji roku poprzedniego, lecz o 7,6% niższa od średniej z lat 2006 - 2010. Przewiduje się, że w porównaniu do roku ubiegłego wyższe będą zbiory większości gatunków warzyw gruntowych, zwłaszcza kapustnych, nieznacznie niższa może być jedynie produkcja warzyw ciepłolubnych, z uwagi na zagrożenie chorobami.

Tabl. 2. Zbiory warzyw gruntowych

Wyszczególnienie	2006 – 2010 ^{a)}	2013	2014 ^{b)}		
	w tys. t			2013 = 100	2006 – 2010 ^{a)} =100
Ogółem	4565	4004	4219	105,4	92,4
kapusta	1195	975	1057	108,4	88,4
kalafiory	220	210	245	116,5	111,2
cebula	649	551	575	104,4	88,6
marchew jadalna	853	743	746	100,5	87,5
buraki ćwikłowe	336	298	314	105,3	93,5
ogórki	269	254	252	99,3	93,5
pomidory	254	270	262	96,9	102,9
pozostałe ^{c)}	787	703	768	109,3	97,5

a) Przeciętne roczne. b) Szacunek wstępny. c) Pietruszka, pory, selery, rzodkiewka, sałata, rabarbar, szparagi, koper i inne.

Według wstępnych szacunków rzeczoznawców terenowych GUS łączna produkcja **kapusty** wyniesie niespełna 1,1 mln t, tj. o 8,4% więcej niż w roku ubiegłym, ale o 11,6% mniej od średniej produkcji z lat 2006 - 2010.

Szacuje się, że zbiory **kalafiorów** będą dość wysokie (o 16,5% wyższe od ubiegłorocznych i o 11,2% wyższe od średniej z lat 2006 – 2010). Produkcję tego gatunku ocenia się na około 245 tys. ton.

Przy szacowanym obecnie słabszym plonowaniu **cebuli** w porównaniu do roku 2013, przewiduje się, że tegoroczna produkcja tego gatunku wyniesie około 575 tys. t i będzie o 11,4% niższa od średniej produkcji cebuli z lat 2006 - 2010, jednak o 4,4% wyższa od słabej ubiegłorocznej.

Tegoroczne zbiory **marchwi jadalnej** wstępnie ocenia się na ponad 746 tys. t, tj. nieznacznie wyżej od produkcji roku ubiegłego, lecz o 12,5% mniej od średnich zbiorów z lat 2006 – 2010.

Produkcję **buraków ćwikłowych** szacuje się na 314 tys. t, tj. o 5,3% więcej od ubiegłorocznej, lecz o 6,5% mniej od średniej produkcji z lat 2006 – 2010.

Przewiduje się, że zbiory warzyw ciepłolubnych, pomidorów i ogórków, będą nieco niższe od uzyskanych w roku ubiegłym, z uwagi na występowanie zagrożenia chorobami grzybowymi.

Zbiory **pomidorów** ocenia się w bieżącym roku na 262 tys. t, tj. o 3,1% mniej w porównaniu do roku poprzedniego, lecz o 2,9% więcej od średniej produkcji z lat 2006 – 2010.

Produkcję **ogórków** szacuje się na 252 tys. t, tj. na poziomie zbliżonym do ubiegłorocznego i o 6,5% mniej od średniej produkcji z lat 2006 – 2010.

Ocenia się, że produkcja **warzyw gruntowych z grupy „pozostałe”** wyniesie w bieżącym roku około 768 tys. t, tj. o 9,3% więcej od ubiegłorocznej, lecz o 2,5% mniej od średniej produkcji z lat 2006 - 2010.

Owoce z drzew

Rośliny sadownicze w większości przezimowały dobrze - na ogół nie zaobserwowano strat mrozowych w sadach. Na przeważającym obszarze kraju zima 2013/2014 była łagodna, nie spowodowała uszkodzeń drzew owocowych, przyczyniła się natomiast do wzrostu populacji szkodników. Wiosenne wznowienie wegetacji nastąpiło zdecydowanie wcześniej, niż w latach przeciętnych i znacznie wcześniej niż w roku poprzednim. Kwitnienie drzew owocowych było przyspieszone (w niektórych rejonach nawet o 3 - 4 tygodnie w porównaniu do przeciętnego terminu). Drzewa owocowe kwitły przeważnie obficie, jedynie w gruszach zaobserwowano słabsze kwitnienie w stosunku do roku ubiegłego. Wczesnowiosenna wegetacja roślin przebiegała na ogół bez zakłóceń, jednak tam gdzie nocą występowały znaczne spadki temperatury i opady deszczu obserwowano słaby oblot pszczół. W niektórych częściach kraju zanotowano początkowo brak dostatecznej ilości wody, natomiast w innych nadmiar opadów. W drugiej dekadzie kwietnia w niektórych rejonach wystąpiły przymrozki.

Kolejna fala wiosennych przymrozków, obejmująca swoim zasięgiem większą część kraju, wystąpiła na początku maja, w związku z czym na niektórych plantacjach odnotowano znaczące straty przymrozkowe. Uszkodzenia kwiatów lub zawiązków owoców zaobserwowano szczególnie w brzoskwiniach, morelach, czereśniach i wiśniach, a także w orzechach włoskich oraz w porzeczkach, borówce wysokiej i winorośli. Wielkość strat była zależna od położenia plantacji oraz odmiany. W jabłoniach największe straty przymrozkowe zaobserwowano wśród odmian Jonagold, Lobo, Gala, Gloster. Uszkodzenia upraw lokalnie spowodowane były także przez silne gradobicia. W drugiej dekadzie maja obfite opady deszczu skutkowały w wielu rejonach podtopieniami i zalaniem upraw. Ciągłe opady spowodowały także duże zagrożenie porażenia parchem i innymi chorobami, jednocześnie deszczowa pogoda utrudniała walkę z chorobami i szkodnikami upraw sadowniczych. Od czerwca warunki wegetacji poprawiły się i wzrost owoców przebiegał jednak w sprzyjających warunkach. Opad czerwcowy przerzedził zawiązki w stopniu, który pozwolił na dobre dorastanie i znaczne zwiększanie masy owoców. Jeśli korzystne warunki dorastania owoców zbieranych jesienią utrzymają się, można się spodziewać zbiorów nawet wyższych niż obecnie szacowane.

Tabl. 3. Zbiory owoców z drzew

Wyszczególnienie	2006 – 2010 ^{a)}	2013	2014 ^{b)}		
	w tys. t			2013 = 100	2006 – 2010 ^{a)} =100
Ogółem	2515	3522	3604	102,3	143,3
jabłonie	2136	3085	3171	102,8	148,4
grusze	58	76	75	98,9	127,9
śliwy	93	102	109	106,0	116,7
wiśnie	168	188	178	94,8	106,1
czereśnie	38	48	48	101,5	127,0
pozostałe ^{c)}	21	23	23	102,0	109,6

a) Przeciętne roczne. b) Szacunek wstępny. c) Morele, brzoskwinie, orzechy włoskie.

Według wstępnego szacunku **produkcja owoców z drzew** w bieżącym roku przekroczy 3,6 mln t i będzie nieco wyższa od rekordowych zbiorów uzyskanych w roku 2013 i aż o ponad 43% wyższa od średniej produkcji z lat 2006 - 2010. Przewiduje się, że wyższa od ubiegłorocznej będzie produkcja wszystkich gatunków owoców z drzew,

z wyjątkiem gruszek i wiśni. W dalszym ciągu zwiększa się potencjał produkcyjny upraw sadowniczych, w okres owocowania wchodzi nowo nasadzone plantacje, dające znacznie wyższe plony z 1 hektara niż wcześniejsze nasadzenia.

Szacuje się wstępnie, że zbiory **jabłek** w 2014 r. wyniosą minimum około 3,2 mln ton i będą wyższe od rekordowych zbiorów 2013 roku i o blisko 50% wyższe od średniej z lat 2006 – 2010. Przy utrzymaniu się w dalszym ciągu sprzyjających warunków dorastania owoców, możliwe jest nawet osiągnięcie wyższej produkcji jabłek od obecnie szacowanej, zwłaszcza że drzewa z upraw przydomowych, po sezonie słabszego owocowania w 2013 r., w bieżącym roku mogą znowu dać znaczący plon.

W bieżącym roku **grusze** kwitły nieco słabiej, a ich plonowanie ocenia się na poziomie niższym od dość dobrego ubiegłorocznego; przewiduje się, że tegoroczna produkcja gruszek wyniesie 75 tys. t i będzie nieco niższa w porównaniu do zbiorów z roku poprzedniego, lecz o prawie 28% wyższa od średniej produkcji z lat 2006 - 2010.

Według wstępnego szacunku zbiory **śliwek** ocenia się na blisko 109 tys. t, tj. o 6% więcej niż w roku 2013 i o blisko 17% więcej od średniej produkcji z lat 2006 - 2010.

Zbiory **wiśni** w obecnym sezonie prognozuje się na blisko 178 tys. t, tj. o 5,2% mniej niż w roku ubiegłym, lecz o ponad 6% więcej od średniej produkcji z lat 2006 - 2010. Plonowanie wiśni w bieżącym sezonie było na ogół wysokie, z wyjątkiem tych rejonów, gdzie wystąpiły poważne uszkodzenia przymrozkowe i plonowanie było bliskie zeru. Na plantacjach, niedotkniętych skutkami wiosennych przymrozków, przeważnie zaobserwowano dużą ilość owoców, lecz niektórzy sadownicy zaniechali zbioru wiśni, z uwagi na niską cenę skupu tych owoców. Szacowana obecnie produkcja wiśni, może być jeszcze mniejsza, jeśli więcej plantatorów zrezygnuje ze zbierania tego gatunku owoców.

Produkcję **czereśni** ocenia się na około 48 tys. t, tj. nieco więcej od zbiorów roku poprzedniego i o około 27% więcej od średnich zbiorów z lat 2006 - 2010.

Przewiduje się, że łączne zbiory **pozostałych owoców z drzew** będą także tylko nieco wyższe od ubiegłorocznych i wyniosą około 23 tys. t.

Owoce z krzewów owocowych i plantacji jagodowych

Szacuje się, że **zbiory owoców z krzewów owocowych i plantacji jagodowych** wyniosą w bieżącym roku ok. 560 tys. t, tj. o 7,8% mniej niż w roku ubiegłym, lecz o 9,2% więcej od średniej produkcji z lat 2006 - 2010. Według wstępnego szacunku, nieco wyższe od ubiegłorocznych będą jedynie zbiory truskawek i malin.

Tabl. 4. Zbiory owoców z krzewów owocowych i plantacji jagodowych

Wyszczególnienie	2006 – 2010 ^{a)}	2013	2014 ^{b)}		
	w tys. t			2013 = 100	2006 – 2010 ^{a)} =100
Ogółem	512	607	560	92,2	109,2
truskawki	184	193	196	101,7	106,4
maliny	73	121	122	101,1	167,6
porzeczki	185	198	163	82,2	88,4
agrest	15	15	13	86,7	85,4
jagodowe pozostałe ^{c)}	55	80	65	81,6	117,6

a) Przeciętne roczne. b) Szacunek wstępny. c) Aronia, borówka wysoka i inne owoce z krzewów owocowych i plantacji jagodowych.

Plantacje **truskawek** przetrzymały w większości dobrze. Niewielkie uszkodzenia mrozowe zanotowano jedynie lokalnie, w miejscach gdzie wystąpiły ujemne temperatury powietrza przy braku okrywy śnieżnej (szczególnie na nieosłoniętych stokach, gdzie plantacje narażone były na działanie mroźnych wiatrów). Na ogół jednak okrywa śnieżna zabezpieczała rośliny przed działaniem mrozu.

Tegoroczną produkcję truskawek ocenia się na ok. 196 tys. t, tj. o niespełna 2% więcej od uzyskanej w poprzednim sezonie i o ponad 6% więcej od średniej produkcji z lat 2006 - 2010. Warunki podczas owocowania truskawek w bieżącym roku były na ogół dobre (odpowiednia temperatura i dostateczna ilość opadów pozwoliły osiągnąć zadowalające plony).

W bieżącym sezonie przewiduje się kolejny raz bardzo wysoką produkcję **malin**, wprawdzie nie rekordową, ale nieco większą od bardzo dobrej produkcji ubiegłorocznej. Zbiory malin z uwzględnieniem zbioru malin jesiennych, szacuje się na 122 tys. t, tj. o blisko 70% więcej od średnich zbiorów z lat 2006 - 2010.

Według szacunku rzeczoznawców GUS tegoroczne zbiory **porzeczek** ocenia się na ok. 163 tys. t, w tym produkcję porzeczek czarnych szacuje się na 124 tys. t. Należy przy tym podkreślić, że podany wyżej szacunek zbiorów obejmuje całą produkcję, nie tylko towarową, ale także pochodzącą z ogrodów przydomowych i upraw poza sadami. Tegoroczna produkcja porzeczek czarnych byłaby znacznie większa, gdyby wszystkie owoce zostały zebrane. Jednak, podobnie jak w przypadku wiśni, wielu plantatorów zaniechało zbiorów czarnych porzeczek przeznaczonych do przemysłu z uwagi na niską cenę ich skupu. Produkcja czarnych porzeczek szacowana przez rzeczoznawców GUS może być faktycznie jeszcze niższa, jeśli procent niezbranych owoców okaże się większy od szacowanego w połowie lipca.

